

розлучення, позбавлення батьківських прав чи інших негативних явищ. Крім цього, у деяких країнах шляхом надання відповідних видів соціального обслуговування забезпечуються умови для праці та самостійного відпочинку батьків.

Вважаємо, що в Україні варто також розширити систему соціального забезпечення сімей з дітьми. В умовах низького рівня доходів сімей, який є недостатнім для задоволення їх першочергових потреб; зростання кількості розлучень, дитячої безпритульності, зумовленої несприятливими умовами виховання, видається необхідним організувати: 1) спеціальні групи професійного навчання для батьків; 2) допомогу батькам знайти роботу на дому; 3) догляд соціальними нянями за дітьми, батьки яких працюють у денний або вечірній час; 4) консультаційну підтримку незаміжніх матерів тощо. Основними засобами надання перелічених видів соціального обслуговування могли б стати не лише кошти державного та місцевого бюджетів, а й безпосередня допомога волонтерів, сусідів тощо.

Література

1. Гірник О. О. Соціальне обслуговування за законодавством України: автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.05 / О. О. Гірник. – Львів, 2014. – 19 с.
2. Мартин Э. Социальное обеспечение в Великобритании и Франции / Э. Мартин // Свободная мысль. XXI. – 2005. – № 8. – С. 95-109.
3. Зарубежный опыт социальной работы / Под ред. Р. В. Корнюшина. – Владивосток: Изд-во Дальневосточного университета, 2004. – 84 с.

УДК 341.824:338.47 (043.2)

Гребенюк О. В., студент,
Кубальський В. Н., к.ю.н., доцент,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ПРОБЛЕМИ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ ЕВТАНАЗІЇ В УКРАЇНІ

«Евтаназія» (грец. «добра смерть») – це практика припинення або скорочення життя людини, яка страждає на невиліковну хворобу, що приносить нестерпні страждання. Вперше такий термін було вжито у XVI столітті англійським філософом Ф.Беконом [1, с. 268].

Легалізація евтаназії – одна з найбільш актуальних і остаточно невирішених медико-деонтологічних, етико-філософських та юридичних проблем сучасності. Особливості правового регулювання інституту евтаназії та проблеми визнання права на смерть досліджували вітчизняні і зарубіжні вчені: Ворона В., Борисевич Н., Домбровська О., Панюхіна Ю., Булеца С., Капінус О., Стефанчук Р., Аболіна Т., Жак Судо, Дж. Рейчелс, Філіпа Фут та ряд інших.

Держави або легалізують евтаназію, тим самим, регулюючи її за допомогою національного нормативно-правового акта, або взагалі її заперечують. При вирішенні проблеми евтаназії в Україні варто враховувати досвід країн, які легалізували інститут евтаназії, і використати цей досвід з метою недопущення можливих зловживань.

Першою країною, яка легалізувала активну і пасивну евтаназію в Європі, є Нідерланди. 10 квітня 2001 р. верхня палата парламенту Нідерландів затвердила закон, який звільняє від кримінальної відповідальності лікарів, які допомагають хворим позбутися життя [6]. Також у 2002 р. нижня палата парламенту Бельгії легалізувала евтаназію, затвердивши відповідний законопроект. Відповідно до цього закону лікар, який здійснює евтаназію, не буде звинувачений у вбивстві, якщо пацієнт невиліковно хворий, і якщо він самостійно ухвалив таке рішення [9]. У 2009 р. країною, яка прийняла закон стосовно легалізації евтаназії, стала Люксембург. Для прийняття цього закону парламенту довелося вносити поправки до Конституції, згідно з якими звужуються повноваження монарха Великого Герцога Люксембурзького Анрі, який категорично відмовився підписувати цей закон [7]. В Англії, навпаки, після довгих обговорень прийнято закон про безумовну заборону будь-якої евтаназії.

В Основах законодавства Російської Федерації про охорону здоров'я громадян, у ст. 45 «Заборона евтаназії» вказується, що медичному персоналу забороняється здійснення евтаназії. Особа, що свідомо спонукає хворого до евтаназії й (або) здійснює евтаназію, несе кримінальну відповідальність відповідно до законодавства [5]. Проте, в Міністерство охорони здоров'я постійно надходить велика кількість листів від безнадійно хворих. Не маючи можливості гідно переносити хворобу, вони вимагають дозволити лікарям звільнити їх від страждань. Такий дозвіл було врегульовано в Нідерландах 1984 р., але робити це лікарі мали право лише за таких обставин: хворий повинен відчувати нестерпні страждання, які неможливо полегшити, хворий повинен сам з власної волі звернутися до лікаря з проханням допомогти йому померти. У такому випадку лікар може виконати це прохання, але тільки після консультації з одним незалежним спеціалістом.

В Україні евтаназія заборонена. В законодавстві України, зокрема в Основах законодавства про охорону здоров'я (ч. 3 ст. 52) під евтаназією розуміють навмисне прискорення смерті або умертвіння невилікового хворого з метою припинення його страждань [3]. У Цивільному кодексі України закріплено заборону задовольняти прохання фізичної особи про припинення її життя (ч. 4 ст. 281) [4].

Підсумовуючи зазначене, можна зазначити, що громадськість багатьох країн поступово приймає евтаназію. Якщо евтаназію розглядати крізь

призму кримінального права, то фактично евтаназія – це умисне вбивство, оскільки лікар відключаючи обладнання, яке підтримує життя, чи вводячи смертельну ін'єкцію, викликає неприродне настання смерті.

На наш погляд, цілком обґрунтовано, що на сьогодні недопустимість евтаназії вважається у нашій країні загальноприйнятою нормою медичної практики. Легалізація евтаназії в Україні може призвести до цілої низки негативних наслідків, таких як: криміналізація медицини, приниження гідності лікаря, спотворення змісту його професії, зміну ставлення медичного персоналу до важкохворих та й до лікувального процесу в цілому. Показання до евтаназії з часом можуть бути невинувато розширені, що неминуче сприятиме моральній деградації людей, поширенню в суспільстві цинізму, нігілізму та інших негативних явищ.

Право людини на життя визнається найважливішим у нашій державі, у той час коли життя окремої людини знецінюється. Немає достатніх підстав вести мову про евтаназію зараз, коли в нашій державі не забезпечується першочергове право людини – право людини на гідне життя, у тому числі і в умовах хвороби, поширена корупція майже в усіх сферах та низький рівень правосвідомості та правової культури громадян.

Альтернативою евтаназії, на нашу думку, є паліативна допомога. Це підхід, що дозволяє поліпшити якість життя пацієнтів та їхніх сімей, які зіткнулися з проблемами смертельного захворювання, шляхом запобігання і полегшення страждань завдяки ранньому виявленню, ретельній оцінці й лікування болю та інших фізичних симптомів, а також наданню психосоціальної і духовної підтримки [2]. Також одним з гуманних напрямів розв'язання цієї проблеми є організація хоспісів, тобто стаціонарних медичних закладів для невиліковно хворих, метою діяльності яких є надання можливості таким хворим прожити останні дні свого життя без болю та страждань.

Література

1. Бэкон Ф. О достоинстве и приумножении наук / Ф. Бэкон // Бэкон Ф. Сочинения: В 2-х томах / Пер. сост., общ. ред. и вступ. ст. А. Л. Субботина. – М.: Мысль, 1977. – Т. 1. – 560 с.
2. Котюк І. І., Мусієнко А. В. Альтернатива евтаназії – паліативна медицина / І. І. Котюк, А. В. Мусієнко // Бюлетень Міністерства юстиції України. – 2003. – № 2. – С. 27.
3. Основи законодавства України про охорону здоров'я // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 4. – С. 19-50.
4. Цивільний кодекс України. – К.: Паливода А.В., 2012. – 336 с.
5. Основы законодательства Российской Федерации об охране здоровья граждан, в ред. Федерального закона от 22 августа 2004 года, № 122-ФЗ // Ведомости СНД и ВС РФ. – 1993. – № 33. – Ст. 1318.

6. «Благая смерть»: опыт легализации эвтаназии в других странах // <http://ria.ru/spravka/20120330/603582364.html>

7. Ворона В. Право на евтаназію як складова права людини на життя / В. Ворона [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.info-prensa.com/article-392.html>

8. Евтаназія – право на смерть: за чи проти? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pravoconsult.com.ua/evtanaziya-pravo-na-smert-za-chi-proti/>

УДК 340.1:796

Драчов О. В., к.ю.н.,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ПЕРСПЕКТИВИ СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ СПОРТИВНОГО ПРАВА В ПРАВОВІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ

Сьогодні одним з провідних соціально вагомих напрямків розвитку людини і суспільства в цілому є спорт. Тому, не випадково його називають соціально-економічним феноменом ХХ і початку ХХІ століття – одним із найважливіших елементів збудованої людством системи цінностей сучасної культури [1, с. 18]. При цьому можна виділити ряд основних функції, які характерні для фізкультури та спорту, серед яких оздоровча, виховна, освітня, змагальна, розважальна, рекламна та багато інших. В наслідок значної соціальної цінності спорту можна сміливо стверджувати про існування спортивного руху, як на національному, так й міжнародному рівнях. Як зазначає С. В. Алексеев над міжнародним спортивним рухом існує надбудова у вигляді комплексу норм які регулюють усю гамму міжнародних відносин у сфері спорту [1, с. 34]. Одним із головних її елементів є національне право кожної окремої держави, яке у свою чергу вимагає постійної актуалізації та оптимізації її правового регулювання.

Необхідно підкреслити, що в умовах сьогодення на спортивне право покладається великий масив нормативних актів, серед яких є міжнародні документи, внутрішнє законодавство, м'яке право (норми рекомендаційного та політичного характеру), різні регламентні норми створені громадськими спортивними організаціями тощо. Тому його виокремлення в окрему комплексну галузь законодавства України є досить актуальним. Однак, не зважаючи на це, на сьогодні це питання не вирішене в українській юриспруденції. Попри таке становище, останнім часом багато, як вітчизняних, так і й зарубіжних авторів звертають свою увагу на цілеспрямованість вирішення цього питання.

Проте, навіть серед цих науковців не має єдності в розумінні того що таке спортивне право. Так О. А. Моргунов визначає спортивне публічне право як галузь права, яка регулює відносини між публічною